

S. Kovács Imre

PARLAGVÁRI PERESZTROJKA

2. Túsmentés

PARLAGVÁRI PERESZTROJKA 2.

Tűszmentés

S. KOVÁCS IMRE

Underground Kiadó Kft

CONTENTS

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

Impressum

—
I.
—

Rosenbaum Béla alezredes már október elején megtudta, hogy felmentik az állambiztonsági szervnél betöltött csoportvezetői beosztásából, és január elsejétől kinevezik a Köves megyei rendőrfőkapitány közbiztonsági helyettesének. A döntést a belügyminiszter előzetes jóváhagyásával Harcsa vezérőrnagy, a megyei főkapitány közölte, és barátságosan hátba veregette a kissé megilletődöttnek tűnő főtitkár:

– Alezredes elvtárs, a megyében te vagy a legalkalmasabb a feladatra; számunkra garancia a személyed, és az állambiztonsági szervnél végzett eddigi tevékenységed! A Korcsmáros ezredes elvtárssal együtt azt várjuk el tőled, hogy az irányításod alatt megújuljon a megye közbiztonsági tevékenysége, és biztosak is vagyunk abban, hogy ezzel a teljes állomány frissebb, fiatalosabb munkatempóra fog kapcsolni, amitől a szakmai munka hatékonyabb és szakszerűbb lesz.

Az alezredes megköszönte a megelőlegezett bizalmat, és lelkesen ígérte: minden erejével arra fog törekedni, hogy a tőle telhető maximumot nyújtsa.

A főkapitány a továbbiakra nézve azt javasolta, hogy a kinevezéséig visszalévő három hónapot okosan használja ki: elsősorban haladéktalanul adja át az utódjának a folyamatban lévő ügyeit és a napi

feladatait, aztán készüljön fel az új munkaköréből adódó kihívásokra. Szisztematikusan tanulja meg a közbiztonsági szakterületet, hiszen addigi rendőri pályafutása során még sohasem dolgozott ezen, ismerkedjen meg a vezetőkkel, a folyamatokkal, és minél előbb tárja fel a hatékony működés akadályait. A közbiztonságnál történő tájékozódásának a segítésére pedig az év utolsó három hónapjára mellé rendeli az értékelő tisztjét, hogy sehol ne legyen fennakadás.

Az első beszélgetés végén a nyájasan mosolygó tábournok egészen az irodája ajtajáig kísérte, ahol búcsúzóul talányosan megjegyezte:

– Három hónap, az nagyon hosszú idő, alezredes elvtárs! Biztosan tudod már, de azért hadd emlékeztesselek rá: a rendőrségnél csak azzal érdemes dicsekedni, ami már megtörtént!

Az alezredes pontosan megértette a jóindulatú tábournoki figyelmeztetést, ezért történt aztán, hogy a megyében úgyszólván az utolsó pillanatig folytak a találgatások a főkapitány nyugállományba vonuló közbiztonsági helyettesének utódjáról, pedig az állambiztonságnál haladéktalanul végrehajtott átadások alig fél napot igénylő elfoglaltsága után az alezredes szorgalmasan elkezdte az ismerkedést a rá váró feladatokkal, és az egyáltalán nem rá váró közbiztonsági állománnyal.

Lejárt az első emeletre, hogy megismerkedjen a bűnügyi és a társadalmi tulajdonvédelmi szakterülettel; a földszintre, ahol a megyei igazgatásrendészeti és a vizsgálati osztály irodái voltak; és átlátogatott a közeli utcában lévő másik rendőrségi épületbe, ahol a megyei közlekedési és közrendvédelmi vezérkarral találkozhatott.

A megismerkedést úgy tervezte, hogy mindenütt csak kérdez, szakadatlanul és türelmesen, ellenvetés nélkül meghallgatja a válaszokat, aztán ha valamit továbbra sem ért, újra kérdez, ám véleményét még véletlenül se nyilvánít semmiről. Sehol nem ütközött akadályba, mindenütt és mindenki készségesen válaszolt, ugyanis

folyamatosan vele volt a főkapitány általában mindig nagyon hallgatólagos értékelő tisztje...

Az ismerkedés során szép számmal érték meglepetések. Október közepén például a megyei bűnügyi osztályra ment, ahol az osztályvezető irodájának előszobájába lépve a titkárnőt furcsa elfoglaltság közben találta: egy SZIGORÚAN TITKOS! jelzésű, iktatópecséttel ellátott irat volt előtte az asztalon, amibe ceruzával irkálgatott. Dátumokat javított, és neveket húzott át.

Az alezredest már az is nagyon meglepte, hogy amikor beléptek az irodába, a titkárnő nem rakta el azonnal a titkosnak minősített iratot. Ilyen fegyelmezetlenség az állambiztonsági szervnél elképzelhetetlen volt; a titkos jelzésű iratokat a munkatársak még egymás elől is szigorúan dugdosták. Az pedig, hogy egy titkárnő csak úgy beleirkálgasson egy minősített iratba... nos, ez minden határon túlment volna!

– Mit művel az irattal, elvtársnő? – érdeklődött faarccal, közömbös tónusban.

– Mármint, hogy én? – nézett fel a titkárnő, és nyomban válaszolt is. – A következő megyei biztosítási tervet készítem elő.

– Maga készíti elő a minősített tervet? – kérdezett tovább az alezredest.

– Nem ma kezdtem a szakmát, alezredest elvtárs! – jelentette ki önérzetesen a titkárnő. – Hatodik éve én csinálom, és még sohase volt kifogás az általam előzetesen összeállított biztosítási tervek ellen!

– Elmondaná kicsit részletesebben, hogyan csinálja?

– Nem bonyolult. Az idej helyzetnek megfelelően aktualizálom a tavalyi tervet. Ami tavaly jól működött, annak az idén is működnie kell! Nincs igazam?

– Nem tudom... – nyögte ki némi töprengés után az alezredes, mert kislányos zavarában majdnem véleményt nyilvánított.

– Na persze, a neveket nem írom bele előre – magyarázta tovább magabiztosan a titkárnő. – A nevek, na, az már a főnök dolga... majd, ha megkapja a parancsnokoktól a beoszthatók névsorát, ceruzával beírja a megfelelő helyre, utána nekem már csak készre kell gépelni. De csak az első ránézésre tűnik ez ilyen egyszerűnek! Mert, mondjuk, a dátumoknál, ugye, csak az évre kell figyelni... tavaly nyolcvannégy volt, idén nyolcvanöt... de októberben a huszonhárom, az mindig huszonhárom marad, hiszen azért kell ez a biztosítási terv. Viszont mindjárt itt az elején mindig hivatkozunk a legutóbbi pártkongresszusra, hogy a rendőrség ugye az azon meghatározott feladatokra figyelemmel végzi a munkáját. Na már most! Ha én véletlenül nem venném észre, hogy ebben a tavalyi tervben még a párt tizenkettedik kongresszusa szerepelt, viszont idén márciusban megtartották a tizenharmadikat, és ugye nem javítanám ki ezt a római számot... – gyorsan ki is javította –, egyszer már jártam így... volt is belőle bíráló megjegyzés bőven... mert még a főnök se vette észre, csak simán aláírta. Aztán csak a jóváhagyás előtt, a főkapitánynál derült ki a hiba! Mert ott meg már csak az ilyen dolgokat nézik, de hogy ki, mikor, hová megy, és ott mit csináljon, azon a szinten már senkit se érdekel...

– Honnan van magának ez a terv, amit javítgat?

– Természetesen az irattárból – jelentette ki a titkárnő, és gyanakodva nézett fel rá. Egy alezredes hogy a fenébe lehet ilyen tájékozatlan? – Ha egy terv kifut, mellé kerülnek a jelentések, és az egész paksaméta megy az irattárba. Attól kezdve már nem játszik, bármit lehet csinálni azokkal a papírokkal, amik benne vannak... így csinálja ezt mindenki!

Az alezredes a bűnügyi osztályvezető titkárnőjével folytatott beszélgetése közben döntötte el: amint hivatalba lép, rögtön az elején véget vet annak a tarthatatlan gyakorlatnak, hogy a minősített dokumentumot egy titkárnő állítsa össze, méghozzá ilyen felháborítóan szabálytalan módon! Ennek érdekében az első dolgok egyike az lesz, hogy megtaníttja a parancsnokokat önállóan akciótervet készíteni!

Ez azonban csak akkor sikerülhet, fűzte tovább magában a forradalmi töltetű gondolatot, ha olyan terveket kér, amelyek elkészítése során mindenféle sumákolás lehetősége ki lesz zárva! Amelyekhez nem lehet előrántani a mintát az irattárból, mert ahhoz hasonló tervek az utóbbi években még sohase készültek; vagy pedig azért, mert az aktuális akcióterv elkészítése során végig együtt fog velük dolgozni!

Ha pedig közösen megalkotják az első ilyen tervet, annak a végrehajtásában is mindvégig személyesen fog részt venni, hogy megtapasztalhatta: egy éles helyzetben, egy kiemelkedően súlyos közbiztonsági probléma kezelése során mire is lesz képes és alkalmas ez a gondjaira bízott közbiztonsági állomány. Egy ilyen tervhez azonban előbb meg kell találni az aktuális közbiztonsági problémát, hiszen talán még az ezen a szakterületen dolgozó rendőrök se annyira bukták, hogy ne vegyék észre, ha valamilyen feladat túlságosan öncélúnak tűnik!

– Lám csak, mi mindenre jó, ha az ember véletlenül észreveszi egy titkárnő szabálytalankodását, és elgondolkodik rajta – sóhajtott fel az alezredes, és ettől kezdve már csakis azokra a speciális közbiztonsági problémákra igyekezett koncentrálni, amelyek megoldására akcióterveket lehetne készíttetni a parancsnokokkal...

November közepén ismét magához rendelte a főkapitány, hogy közölje: az elmúlt másfél hónap alatt semmiféle akadálya nem merült fel annak, hogy az október elején közölt személyzeti elképzelés

valóra váljon, tehát a legbizalmasabb ismerősök között már lehet róla beszélni. Az alezredes nyomban vázolni is kezdte neki az időközben kialakult elképzeléseit, hogy megismerje ezekről a főkapitány véleményét, hiszen mégiscsak a helyettese lesz. A főkapitány kérdezett, majd újból kérdezett, és megint, ám véleményt nem nyilvánított... nyilvánvalóan azért, mert annak idején ő is az állambiztonsági szervnél kezdte a rendőri pályafutását...

Búcsúzólul ismét az ajtóig kísérte az alezredest, ahol újfent barátságosan hátba veregette, és elköszönt tőle:

– Nagyon dicséretes, hogy a közbiztonságnál ilyen lendületesen akarnál egy teljesen új világot teremteni, ezt én támogatni is fogom... ámbátor... azt olvastam valahol, hogy egy új világ teremtése még az istennek is legalább hat napjába került...

December végére az alezredes teljesen kiérlelte magában a különféle akciótervekkel kapcsolatos koncepcióit, és ezeket harmincadikán, a kinevezése alkalmából rendezett, szűk körű, de annál bensőségesebb ünnepséget követő állófogadáson a miniszterhelyettesnek is vázolta, mintegy reagálva a lelkesítő mondatokra, amelyek az irányítása alatt majdan bizton kiteljesedő fiatalosabb, hatékonyabb, és szakszerűbb közbiztonsági munkáról szóltak. Arról a munkáról, amelynek eredményeképpen töretlen fejlődés mutatkozik majd, különösen a legfontosabb statisztikai mutatók vonatkozásában, tovább csökken az ismertté vált bűncselekmények száma, nő a felderítési eredményesség, ezzel is igazolva, hogy a fejlett szocialista társadalomban, amelynek alapjai immár le vannak rakva, lassacskán úgyszólván elhal a bűnözés.

A miniszterhelyettes, miközben a frissen kinevezett főkapitányhelyettes nagy ívű elképzeléseit hallgatta, sült húst evett francia salátával, amihez időnként fehér bort kortyolt, és mindvégig biztatóan bólogatott. Az alezredes régen volt kezdő, ezért a miniszterhelyettes

közömbös arcára pillantva már a mondandója felénél biztos volt abban, hogy mire a nagyfőnök a fővárosba ér, nemcsak a tervezett közbiztonsági akcióit, hanem még azt is elfelejti, hogy merre jártak ezen a napon, és talán csak a menüre emlékszik, hiszen még az ilyen állófogadások menüje is precízen le van szabályozva...

Ebben azonban nagyot tévedett a frissen beiktatott főkapitány-helyettes! A miniszterhelyettesnek annyira megtetszettek a szokatlan ötletei, hogy már útközben, az autóban továbbgondolta az egyik általa vázolt akciót, és eldöntötte: akár ki is lehetne azt szélesíteni! A rendőrség erői mellé be lehetne vonni a határőrséget meg a munkásőrséget, és hogy az akció célja is igazán ütős legyen, az egészet a terrorizmus elleni közös, koordinált belügyi fellépés demonstrálására kellene koncentrálni. Mondjuk: lehetne egy túszejtéssel kezdődő, túsztárgyalással folytatódó, majd a menekülő terroristák elfogásával és a túszok kiszabadításával végződő gyakorlat; hiszen a nyugatról begyűrző más negatív hatások mellett immár sajnos a Magyar Népköztársaságban is egyre nagyobb esélye van egy ilyen terrorjellegű cselekménynek, amelyre még megyei szinten is időben és alaposan fel kell készülni! Sőt, mi több! Ha a feltételezett túszejtők történetesen börtönből szökött bűnözők lennének, a gyakorlatban még a büntetés-végrehajtás állománya is részt vehetne!

Az elgondolását tett követte: január első hetében a Belügyminisztériumból megérkezett az írásos utasítás Köves megyébe a komplex akcióterv elkészítésére, majd annak alapján egy, a főkapitány-helyettes által személyesen irányított gyakorlat végrehajtására, amelynek határideje április huszonhatodika.

A miniszterhelyettes a továbbiakban is lelkesen támogatta az ötletet, olyannyira, hogy pár nap múlva személyesen tárgyalt róla az újonc főkapitány-helyetessel, akit ebből az alkalomból felrendeltek Budapestre. A térkép előtt állva lendületesen magyarázta: ha már

úgyis bevonják a határőrséget, egy határ menti rendőrkapitányság területére kell tervezni a gyakorlatot, természetesen oda, ahol a leghosszabb az államhatár, hiszen ott van kéznél a legtöbb határőr. Egyenesen nevetséges lenne például, fűzte hozzá nagy bölcsen, hogy az egész tardonyi határőrkerület egy öt kilométeres határszakaszt zárjon Okorvár alatt, esetleg egy tizenöt kilométerest Főcsátnál, amikor a kettő között ott a parlagvári kapitányság illetékességi területe, több mint ötven kilométeres államhatárral. A főkapitány-helyettes szorgalmasan bólogatott, és közben magában eldöntötte: ideális feladat lesz ez ahhoz is, hogy kipróbálhassa a dédelgetett tervét, a csapatmunkában történő akcióterv-készítést!

Az első értekezletre, január közepén, szigorúan csak a közvetlen irányítása alá tartozó főkapitánysági osztályvezetők, valamint a kapitányságvezetők kaptak berendelőt; egyedül a parlagvári kapitányság esetében kényszerült kompromisszumra: a kapitányság vezetője október elseje óta a Szovjetunióban, hat hónapos, tapasztalatcserének nevezett kiküldetésben volt, őt tehát nélkülöznie kell. Kézenfekvőnek látszott, hogy helyette a bűnügyi osztályvezetőt rendelje be, de mivel tudta jól, hogy az osztályvezető meg április elején utazik egy ugyancsak féléves továbbképzésre a Szovjetunióba, ezért vele együtt még egy parancsnokot, Molnár alezredest, a közlekedési és közrendvédelmi osztály vezetőjét is berendelte.

Az értekezletet a miniszterhelyettes elvárásainak részletes ismeretével kezdte, gondosan elhallgatva, hogy kitől is származott ennek az egész akciónak az alapötlete, mert az egybegyűltek arcán már rögtön az első pár mondat után jól látta, hogy ennek a könnyelmű bevallása bizony a velük való további felhőtlen együttműködés rovására menne.

Elmondta továbbá, hogy a közösen elkészítendő terv szerinti terrorelhárítási gyakorlat keretei pontosan rögzítettek. Két előzetes le-

tartóztatásban lévő bűnöző fog megszökni a tardonyi börtönből, menekülés közben valahol túszoikat ejtenek, majd a Parlagvári Rendőrkapitányság illetékességi területén keresztül menekülve igyekeznek illegálisan átjutni az államhatáron. A rendőrség felderíti és folyamatosan üldözi a túszejtőket, a határőrség gondosan lezárja az államhatárt, a munkásőrség speciálisan erre kiképzett egysége pedig elfogja a túszejtőket, és kiszabadítja a túszoikat.

Az elfogás pontos helyére a parlagvári vezetőktől kért javaslatot: egy olyan erdős területre gondol, magyarázta, amely járművekkel jól megközelíthető, van benne egy nagyobb tisztás, azon esetleg egy épület is, amiben kialakítható lesz a harcálláspont. Schneider alezredez azonnal a Pap-rétet javasolta, amelynek a helyét szolgálatkészen meg is mutatta a falra kifüggesztett katonai térképen: a rét közepén a zsáromfai erdészet vadászháza, több út vezet oda, közülük az egyik kifejezetten jó állapotú széles földút, amely személyautóval is jól járható.

A főkapitány-helyettes jóváhagyólag bólintott, mert valahonnan már tudta, hogy az osztályvezető egy ideje lelkes vadász, tehát jól ismerheti a környéket.

– Akkor immár az elfogás pontos helye is rögzítve van, elvtársak, nekiláthatunk a terveknek – folytatta lendületesen. – Terveket mondtam, mert úgy döntöttem, hogy a terroristák menekülési útvonalára három komplett tervváltozatot dolgozunk ki. Egyfelől azért, hogy gyakoroljuk a közös tervkészítést, másfelől és különösen azért, hogy a végrehajtás során a gyakorlat ne egyetlen, már unalomig ismert forgatókönyv lejátszását jelentse. A végrehajtás elrendelése előtt én fogom kiválasztani a három terv közül az egyiket, személyesen fogom eligazítani a túszejtőket, és gondoskodom a túszoik kiválasztásáról, meg a tájékoztatásukról is. Ebben a körben talán mondanom se kell, elvtársak: a tervezőmunkáról a beosztotti ál-

lomány csak olyan szintű és mértékű tájékoztatást kaphat, hogy attól a gyakorlat még a lehető legéletszerűbben kerülhessen végrehajtásra. Egészen röviden és egyszerűen azt is mondhatnám tehát, hogy a világon semmilyen! A legfontosabb célunk ugyanis az lesz, hogy ki próbáljuk: mire képes az állományunk egy, az eddig megszokottaktól alapvetően eltérő, váratlan, élesnek tűnő helyzetben. És végül még valamit mondanom kell, elvtársak! A gyakorlatot mindvégig a minisztériumból kiküldött magas beosztású tisztekből álló ellenőrző csoport fogja figyelemmel kíséreni a helyszínen, és a végén ők fogják értékelni!

Felnézett a kicsit hosszúra sikerült bevezető után, és az arcokról elégedetten állapította meg, hogy az előzetes elvárásainak megfelelő hatást sikerült elérnie: a miniszterhelyettest, ha most véletlenül betoppanna, ezért az ötletéért a megye közbiztonsági területen dolgozó rendőri vezetői, a rendőrkapitányokkal kiegészítve és egymással teljes egyetértésben, azon nyomban meg tudnák fojtani...

Akár egy mokaáskánányi vízben is!

Fischer elhatározta, hogy a negyedik sikeres vizsgája után meglátogatja a főkapitányságon Sass őrnagyot, mert lassan vissza kell zökennie a mindennapi munkába; már csak egy kollokviumon kell túljutnia, és véget ér az első félévi vizsgaidőszak! Palika pedig még december elején megígérte, hogy felderíti a Tardony városában működő utcai telefonfülkék és buszmegállók pontos helyét, valamint beszerzi a helyi autóbusz-forgalom menetrendjét.

Nem volt egyszerű rábeszélni a feladatra...

– Csodát vársz tőlem, András? – méltatlankodott, amikor a főhadnagy azt is kibökte neki, hogy a buszmegállók és a telefonfülkék